

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	13
TEŞEKKÜR.....	15
Başlarken	17

BİRİNCİ BÖLÜM (1883-1914)

Feridunzade Ailesi.....	21
Aile içi miras kavgaları	24
Firidinzade ailesinin soyağacı	27
Topal Osman'ın ilk eşi ve iki çocuğunun annesi Hatun Hanım'ın soy ağacı	28
Çocukluk ve gençlik yılları.....	30
Çocukluğu	30
Gençliği	32
Hatun Hanım ile evlenmesi.....	33
1908 Devrimi dönemi	34
Yalı Kahve' nin açılışı.....	38
İTC politikası, 1912 seçimleri ve Osman Feridunzade	39
Balkan Savaşı ve askere alınması	40
Gönüllü askerlik	41
Balkan Savaşı'na gidişi	45
Balkan Savaşı ve yaralanması	50
İstanbul'a gelişi ve ameliyat oluşu	53
Topal Osman yeniden Giresun'da	57
Birinci Dünya Savaşı öncesi genel durum:.....	60
Ermeni düşmanlığının yükselişi	60
Anadolu Rumlarının yaşadıkları.....	61
Birinci Dünya Savaşı öncesinde Giresun ve Topal Osman	63

İKİNCİ BÖLÜM

(1914-1919)

1. Dünya savaşı ve Topal Osman	65
O.F. Topallı'nın notuna karşı not.....	70
Cephe gerisindeki Topal Osman	71
Pirselimoğlu Hacı Hamdi Bey.....	71
Sivas Divan-ı Harbi' ne sevkı gerektiren asıl mesele	74
İaşe temin yetkisi, aslında hangi makamındı?	76
Birinci Dünya Savaşı yıllarında Karadeniz bölgesinde yaşananlar	77
Yok etme politikası olarak Tehcir ve tanıklıklar.....	81
1917 Şubat ve Ekim devrimleri ve Anadolu'da şura hükümetleri.....	83
1917 Bolşevik Devrimi sonrasında Kızıl Ordu'nun işgal bölgelerinden çekilmesi	85
Topal Osman'ın Batum'a gidişi.....	86
Topal Osman'ın Giresun'a dönmesi ve Belediye Başkanı oluşu.....	87

BÖLÜM 3

(1919-1922)

Giresun Müdafaa-i Memleket Cemiyeti.....	91
Tehcir suçlusu Topal Osman	95
Divan-ı Harb-i Örfi	96
Topal Osman Tehcir davasında yargılanmadı.	98
Topal Osman, Ermeni ve Rum Tehcirinde	
Taşkilat-ı Mahsusa komutanı	98
Topal Osman'ın Giresun merkezinden kaçıışı	100
Topal Osman'a suikast girişimi	103
Giresun Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ve Topal Osman için af isteği: Cemiyet kurulmadan önce	105
Giresun Muhafaza-i Hukuk-i Milliye Cemiyeti'nin Kuruluşu	109
İzmir'in işgali ve Giresun.....	112
Taşkılla'ya bayrak asılması.....	114
Mustafa Kemal'in Samsun'a gelişi: İstanbul'dan ayrılışı.....	115
Mustafa Kemal'in Havza'ya geçişi.....	123
Mustafa Kemal ve Topal Osman Havza'da buluşuyor	125
Topal Osman ve çetesinin affı.....	130

Topal Osman'ın af talebi ve resmi yazışmalar	132
Meclis-i Vükelanın Osman Ağa Hakkındaki Af Kararı	133
Topal Osman Giresun'a dönüyor.....	145
Pontus bayrağını asan Balabanı'nın öldürülmesi.....	145
Topal Osman yeniden belediye başkanlığını alıyor	145
Erzurum kongresi için Giresun delegelerinin seçimi	147
Erzurum Kongresi'ne katılacak olan Giresun delegeleri	149
Rusya'dan ülkelerine dönen Rumlar ve Topal Osman.....	150
Haçika, Mavridi Köşkü, Saytaş baskını	151
Işık Gazetesi, sayı 25	154
Geri dönmek isteyen Rumlar engelleniyor.....	154
Erzurum Kongresi ve sonrası.....	155
Kongrenin Toplanması	155
Kongreye katılan Trabzon delegeleri.....	156
Kongre günlerinde Giresun delegelerinin Mustafa Kemal Paşa'ya muhalefeti.....	157
Erzurum Kongresi sonrası muhalif delegeler	161
Giresun'a dönen Erzurum Kongresi üyelerine Topal Osman baskısı	162
Anastas ve oğlu Armanat'ın öldürülmesi.....	170
Son Osmanlı Mebusanı seçimi	171
Üç küçük kızı dağa kaldırma tehdidi	172
Madam Pavlidi'nin sineması	173
Kaymakam Badi Nedim Bey olayı	174
Giresun Meydanı'ndaki Rum mülklerinin yıkılması.....	178
Gedikkaya Gazetesi	178
Bulancak olayları.....	179
Kilisede patlayan silah	180
Konstantin Konstantinidis.....	182
20 ve 22 Nisan 1920.....	186
23 Nisan 1920: TBMM açılışı ve milletvekillerine suikast	187
1 Mayıs 1920	190
Fulya, Filya veya Filia Vapuru	191
Bolşevik Rusya'dan silah, mühimmat ve para temin yetkisi Topal Osman'a değil, Rize (Lazistan) mebusu Osman Nuri Bey'e verilmişti	194
Tuapse'den Topal Osman'a gönderilen mektuplar	197

Kara Bilal Kaptan	205
Giresun ve Keşap'ta yapılan mitingler	206
Ermeni Harekâtı ve ilgili olaylar	208
Topal Osman hakkındaki bazı şikayetler	209
“Türk Proletaryasının Kahraman Müdafî-i Mustafa Kemal Paşa”	216
İsmail Hakkı Tekçe.....	217
Rum doktorlara düzenlenen suikast	219
Demirci köyünün yakılması	221
Rum kadınları saçları kesilerek aşığlandı.	222
Jan Vapuru ve bir Türk kadını	223
Giresun Gönüllü Taburu ve Ermeni harekâtı.....	223
Giresun'daki çatışma ve Miralay Rasim Bey	225
Miralay Rasim Bey'in raporu ve Mustafa Kemal'in cevabı	227
Topal Osman Ankara'ya davet ediliyor	229
İsmail Hakkı Tekçe'nin kurduğu Muhafız Takımı	232
Topal Osman Ankara Yolunda	235
Ankara ve Maiyet Müfrezesinin kuruluşu.....	242
Trabzon Mebusu Ali Şükrü Bey'in Milli Muhafız Taburu önerisi	246
Giresun'dan gönderilen 2. Muhafız Birliği.....	246
Topal Osman çetesinden gelen 3. Süvari Maaiyet Müfrezesi	247
Topal Osman'ın Çerkes Ethem'e suikast izni istemesi.....	261
Hüseyin Avni Alparslan Bey ve Erzurum olayı	263
Çakma Yeşilordu ve 'komünist' Topal Osman.....	265
Topal Osman ve İpsiz Recep	266
Acente Kosti'nin kaçırılması	270
Giresun'un Mutasarrıflık olması	271
Vona Motoru	272
Giresun Alayları veya Giresun Nizamiye Alayları	275
Samsun'a giden Giresun Alayı.....	281
Koçgiri ve Topal Osman	282
Genelkurmay yayınında Koçgiri Tenkil Harekâtı.....	295
Kürdistan Tenkil Harekâtı (Koçgiri) ve Topal Osman	306
TBMM gizli oturum zabıtlarında Koçgiri	315
Koçgiri Hadisesine Dair Heyeti Tahkikiye Raporu'nda Topal Osman	326

Merkez Ordusu ve Topal Osman'ın Samsun harekâtı.....	332
Bafra tehciri.....	337
Topal Osman, Havza, Merzifon ve Çorum yolunda.....	340
Topal Osman'dan kurtuluş.....	347
Topal Osman'ın muhafızı Genç Ağa.....	347
Topal Osman'a suikast girişimleri ve komünistler.....	348
Sakarya Meydan Savaşı, Topal Osman, 42. ve 47. Alaylar.....	349
Cepheden Ankara'ya gidiş.....	360
Topal Osman'ın Giresun'a dönüşü.....	367
Yolağzı Çan Kulesi.....	374
Lonca Abideleri.....	375
Dahiliye Vekili Fethi (Okyar) Bey'in Giresun'a gelişi.....	376
Büyük Taarruz öncesinde Pontus Tehciri tamamlansın emri.....	378
500 Bolşevik Laz uşağının silahlı firarı.....	379
"Hamiyetli Osman Ağa".....	380
Kâhya Yahya.....	383
Kâhya Yahya cinayetinde Topal Osman.....	383
Büyük Taarruz.....	387
Gemi kazanında yakılan insanlar.....	390
İstanbul Rum Ortodoks Patrikhanesini yakma planı.....	393

BÖLÜM 4 **(1923)**

Topal Osman'ın Giresun'dan Ankara'ya son gelişi.....	395
Ali Şükrü Bey cinayeti öncesi.....	396
Ali Şükrü Bey.....	398
Ali Şükrü Bey neden öldürüldü?.....	399
Kâhya Yahya'ya düzenlenen suikast.....	400
Tan Gazetesi matbaasının Ankara'ya getirilmesi.....	402
Lozan görüşmeleri.....	403
Ali Şükrü Bey nasıl öldürüldü?.....	408
Mustafa Kemal, Ali Şükrü Bey'in öldürülmesi için emir verdi mi?.....	410
Meclisteki 1. Grup vekillerinin erdem ve ahlak anlayışı.....	411
Ali Şükrü Bey tuzağa düşüyor.....	412

Ali Şükrü Bey'in gömüldüğü yer nasıl bulundu?	416
Meclis, katillerin ve hamisinin cezalandırılmasını istiyor.	422
Ali Şükrü Bey nasıl öldürüldü?	424
Topal Osman'ın infaz kararı nasıl alındı?	426
İnfaz kararı uygulanıyor.....	428
Rauf Orbay'ın anlattıkları.....	439
Osman Fikret Topallı hatıratı.....	440
Terzi Mahir Efendi'nin mahkeme ifadesi	441
Topal Osman ve Mustafa Kaptan,suçu başkalarının üstüne yıkmaya çalışmış	443
Ali Şükrü Bey cinayeti öncesinde ve sonrasında Topal Osman ve hamileri.....	445
Ali Şükrü Bey'in cenazesi	447
Basına gizli sansür	450
Ali Şükrü Bey'in cenazesi yola çıkar ve toprağa verilir	451
Giresun Topal Osman' dan kurtuldu.....	452
Topal Osman'ın öldürülmesi.....	453
Topal Osman'ın, Meclis önünde ayaklarından asılması	456
Mustafa Kemal, Topal Osman'ın	
Ali Şükrü Bey'i öldürdüğünü biliyor muydu?.....	459
Topal Osman'ın cenazesi	463
Topal Osman'ın cenazesi isteniyor	465
Topal Osman'ın oğlu İsmail Feridunoğlu cenazeden niye kaçtı?	466
Mustafa Kaptan'ın mahkemesi	466
Mustafa Kaptan, Ali Şükrü Bey cinayetinden mahkûm oldu.....	467
Topal Osman'ın anıt mezarı	468
Anıt mezardaki yazılar	469
Arapça ve Türkçe kitabelerin kazınması.....	470
Topal Osman'ın, ailesine bıraktığı miras	471
Topal Osman Kronolojisi	474

EKLER

EK 1: ATEŞKES SONRASI / TOPAL OSMAN	479
EK 2: AHMED EMİN YALMAN VE BİR CİNAYETİN İTİRAFI	519
EK 3: YAYGIN BİR HATAYI DÜZELTELİM.....	521
EK 4: TOPAL OSMAN VE KÂTİP AHMET EFENDİ (AHMET AKİF)	525

EK 5: PİRSELİMOĞLU HAMDİ BEY.....	527
EK 6: HANGİSİ DOĞRU?.....	529
EK 7: KOÇGİRİ'DE 'DÜŞMANDAN' ELE GEÇİRİLENLER:	531
EK 8: ALİŞER EFENDİ VE ZARİFE HANIM.....	532
EK 9: PONTUS'UN OKUL HARİTASI.....	537
EK 10: MUSTAFA HAKYEMEZ.....	538
EK 11: ALİ ŞÜKRÜ BEY'İN EŞİ EMİNE HANIM, ONUN İÇİN İNFAZ EMRİ VERİLDİĞİNİ BELİRTİP YEDİ ŞAHİT GÖSTERİYOR.	540
EK 12: FALİH RIFKI ATAY VE TOPAL OSMAN	545
EK 13: "TRABZONLUYUM"	547
EK 14: SAMSUN- ÇARŞAMBA'DA EMNİYET TEŞKİLATININ KURULMASI NEDEN GECİKMİŞTİ?	548
EK 15: ÇETE KIYAFETLİ VEKİLLER.....	549
EK 16: NAKİYÜDDİN EFENDİ (MEHMET NAKİ YÜCEKÖK).....	551
EK 17: NİKOS KAPETANİDİS	552
EK 18: ECZACI NEDİM AGÂH	556
EK 19: DEMOSTHENES LİGDOPOULOS VE ORİON ALEXAKİS'İN ÖLDÜRÜLMESİ ...	559
EK 20: YAŞAR HANIM'IN ANILARI.....	563
KAYNAKLAR.....	567

BAŞLARKEN

Topal Osman konusunda, ona duyulan saygıya vurgu yapılmadan yazılan tek bir kitaba Atina'da rastladım. Türkiye'de yazılan kitapların tümünde ona duyulan saygı vurgulanmıştır. Akademik yazın kurallarına uyulan çalışmalarda bile, yazarlar ona duyulan bağlılık nedeniyle, faaliyetlerini ve ilişkilerini korumacı bir yaklaşımla aktarmıştır. Türk Tarih Tezi'ne sadık olan çalışmaları yetersiz bulduğum için konu hakkında araştırma yapmaya başladım. Türk, Pontos, Yunan, Ermeni ve Kürt yazını tarayarak Topal Osman'ı inceledim.

Osman Firidinzade-Feridunzâde'nin Topal Osman haline dönüşümünü anlamak için, dönemin tarihsel koşullarına bakmak gerekiyor.

Tanzimat, Islahat, Birinci ve İkinci Meşrutiyet dönemlerini, Mütareke yılları ve Millî Mücadele (Türk Ulus Devleti Kuruluşu) dönemi izledi. Millî Mücadele dönemine kadar olan süreçte, Osmanlı Devleti ile onun Hristiyan tebaası arasındaki meseleler, ulusal sorunların ayrı ulusal egemenlikler olarak gelişmesini tarih sahnesine çıkarmıştı. Sırp ve Yunan bağımsızlık hareketini Balkan Savaşı izledi. Birinci Dünya Savaşı ve 1917 Bolşevik Devrimi, uluslar hapisanesi halindeki büyük imparatorlukları parçaladı. Osmanlı Devleti, federatif bir çözüm öneren siyasal eğilimleri bastırdı. İç ve dış savaşlar sonucunda İmparatorluk dağıldı. Çarlık Rusyası'nın boyunduruğu altındaki uluslar ise, Bolşevik Devrimi sonrasında, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği şemsiyesi altında bir araya geldi.